

Žalibog, da nam nikakor ne pripušča prostor, da bi vam kmetje poročali vse, kar so na tem zborovanju govorili navdušeni prijatelji kmetov, evo vam vsaj, kar se je od kmetov in njih zastopnikov sklenilo in določilo. Sledeči dve resoluciji ste se enoglasno sprejeli:

Prva se glasi:

„Na dan 5. julija 1903 v Gradcu zbrani kmetje protestirajo brez vsacega razločka ali spadajo k k tej ali drugi narodnosti ali stranki proti brezobzirnemu nepravičnemu postopanju obrtnikov in socialnih demokratov, kateri vedno in vedno nasprotujejo pomoči, ki bi jo imelo dobiti kmetijstvo s pomočjo mitninske (colne) obrambe. Odločno zavrnejo napade imenovanih slojev na agrarce (kmete in njih zastopnike in voditelje), ker ti napadi nikakor niso na poštenu politični in gospodarski podlagi in ker se lahko z njihovo pomočjo neizmerno škoduje kmečkemu stanu. Kmetje obžaljujejo, ker se njihovim opravičenim željam v načrtu za mitninsko (colninsko) postavo ni ustreglo in zahtevajo odločno, da se morajo vzeti njih gospodarske težnje pri sklepanju takovzanih kupčijskih pogodb z drugimi državami odsihmal bolj v poštev, kakor se je to zgodilo do sedaj. Strogo zahtevajo, da morajo kmečki poslanci in vlada s vsemi močmi delati na to, da se bode pri sklepu kupčijskih pogodb jemalo ozir na štajerske kmete. Pred vsem zahteva agrarno zborovanje, da se zagotovi redni izvoz živine in da se vse zapreke, tičoče se tega izvoza odstranijo. Ravno tako zahtevajo kmetje, da se uvedejo uredbe, katere bodejo zabranile razširjatev živinskih bolezni in škodljivcev po izvozu iz drugih dežel v našo deželo. Obramba, katero daje mitnina (colnina) mora biti taka, da se bodejo naši pridelki, posebno vino, dali tako prodati, kakor je njih vrednost. Radi tega se mora kupčijska pogodba katera nas veže s srbsko deželo, takoj razveljaviti!“

Druga resolucija se glasi:

„Dne 5. julija 1903 v Gradcu zbrani kmetje izrekajo svoje upanje, da bodejo vsi poslanci, posebno tisti, katere so kmetje zvolili, potem poslanci veleposestnikov, ne oziraje se, h kateri stranki spadajo, skrbeli za opravičene zahteve kmetov. Da bodejo složno in odločno v tem smislu delovali in ta cilj dosegli, morajo izdelati program, katerega morajo gospodarskim zvezam predložiti, da se od njih pregleda in potrdi. Vsi udje te zborniške agrarske zveze morajo skrbeti, da bode ta program prodril, sploh pa jim je treba, s vso močjo skrbeti za zboljšanje kmečkih teženj. Da se bode to doseglo, zahtevajo štajerski kmetje, naj se vrši boj med političnimi strankami izključno le na poštenu dostojni način!“

Te resolucije so se enoglasno sprejele. Bodemo videli, ali bodejo tudi spodnještajerski kmečki poslanci zares po gori navedenem geslu ravnali.

Našim naročnikom.

Naročnino ponoviti je jako nujno! Prva polovica leta je minula in z njim je nehal tudi za marsikatero teroga obrok, v katerem je imel list za plačati. A mi hočemo, da bode šlo naprednjaštvo na Spodnještajerskem naprej, treba nam je pač v prvem oz. skrbeti za razširjatev

„Štajerca“.

Razširjatev tega lista ni samo v Vaš korist temveč tudi v korist Vaše obitelji, Vaših otrok. razširjatev našega lista namreč pomagata širiti naprednjaštvo, z njim odvrata klerikalno temo. Vsaki, kateremu je količkaj za to, da ne bode za naprej dala nad našo prekrasno domovino klerikalna tema naj skrbi, da bode spravil „Štajerca“ vsaj enega leta ročnika. Naš list velja samo **dve** kroni za celo leto poštino vred. Plača in naroči se lahko tudi na leto.

Toda vsi tisti, kateri list dobavljajo in kateri še ga dolgujejo, naj si zmislijo na to, da ni ničesar na svetu zastoj.

Kar se toraj tiče dolžne nam naročnine, to vsaki za to skrbi, da bode dolg poravnal. Kdor tega ne stori, tudi ne sme kot poštenjak lista več sprejemati. On namreč s tem škoduje napredni stranki in napredni misli, katera je vrlo potrebna za spodnještajerske kmete, tega pa mislimo ne bode nobeden kmet želel, ker vsaki ve, kako se kmetu danes slabo godi.

Kmetje, naročniki, širite „Štajerca“!

Umori v Srbiji in njih vzroki

(Dalje.)

Aleksander I. srbski kralj, kateri je bil na tak grozen način dne 10. prejš. meseca umorjen, je bil rojen dne 14. avgusta 1876 v Belgradu. Njegov oče je bil kralj Milan, njegova mati Natalija Kečko, nekega Romunca, ki je služil v ruski armadi. Že od začetka je bil ta zakon jako nesrečen. Razprtije in nemir med očetom in materjo so bili prvi spomin umorjenega kralja. Ko se je Natalija leta 1886 od Milana ločila in srbsko zemljo zapustila, vzela svojega deset let starega sina Aleksandra s seboj. Dolgo sta se kralj Milan in njegova žena Natalija prepirala radi tega otroka, dokler ni na povelje kralja Milana policija v Wiesbadenu dečka materi odvzela, ga očetu izročila. V začetku prihodnjega leta je prišel kar naenkrat Milanu na misel, da se je odpovedati kroni, komaj ko je dal svoji deželi liberalno ustavo. Ta korak je bil prenagel, in kaj hitro se je začel kralj kesati, da ga je storil. Dokler bi postal Aleksander 18 let star, tako se je določilo, naj bi upravljala takozvana nadomestna vlada pod Rističem vladarske posle. Ko je kralj Milan zapustil Belgrad se je vrnila zopet Natalija v Belgrad z njo vred. Seveda tudi ruski upliv. Vedno in vedno si je Mila

prizadeval, da bi si zopet pridobil v Srbiji moč. In to je vedno vznemirjalo mladega kralja. V letu 1891 se je sklenila nekaka pogodba. Kraljica Natalija je morala srbsko deželo zapustiti, Milan pa se je zavezal, da ne bode proti letni plači v znesku enega milijona frankov, stopil na srbsko zemljo, poprej ko bode kralj Aleksander polnoleten. V aprilu leta 1893 je naenkrat nastopil komaj 17-letni kralj Aleksander in sprejel vladu v svoje roke, in se proglasil za polnoletnega. Kmalu potem se je vrnil Milan zopet v Srbijo in njegov sin ga je kaj rad sprejel. Sedaj je uplival na mladega kralja Milan, na Milana pa Avstrijska država. Leta 1895 v majniku je razveljavil državno upravo in upeljal prejšno. Od leta 1894 do 1900 je prav za prav vladal njegov oče Milan. Sedaj pa je sledilo znanje umorjenega kralja z umorjeno kraljico Drago Mašin. Čeprav je Milan nasprotoval, zaročil se je mladi kralj dne 21. Julija 1900 z Drago. Milan je na to zapustil srbsko deželo vnovič. Tudi kraljeva mati ni hotela več ničesar vedeti o svojem sinu. Dne 5. avgusta je postala vdova Mašin žena mladega kralja Aleksandra.

Draga Mašin, umorjena kraljica je bila jako zvita, to se je pokazalo najbolj tedaj, ko je hotela ostati kraljica. Nalagala se je kralju, da je z njim poseča in ga tako prisilila, da jo je moral vzeti za ženo. Ko pa se je sprevidelo, da kralj zastonj prikaže od nje potomca, nastalo je vprašanje, kdo bode kraljev naslednik in to tem bolj, ker je bil Aleksander zadnji potomec Obrenovičev. Srbski oficir Konstantinovič, kojega hči je črnogorski knez Mirko, je za ženo, je imel največ upanja, da postane kralj. Črnogorci in Konstantinovič so bili kralju Aleksandru malo trn v peti in tako seveda ni imela Draga težkega dela, ko je prigovarjala kralju, naj bi postal njen lajtnant Lunjevica kraljev naslednik.

Aleksander sam se je trudil, da bi spravil po svoji smrti brata svoje žene na srbski kraljevski prestol, vedno in vedno se je upirjalo vojaštvo temu poobujanju. Še v jeseni prejšnjega leta je skušal pri vodilnih vajah Aleksander tega svojega svaka proglasiti za naslednika. Nalašč zato se je k tedajnim vajam jelo 30 tisoč vojakov. Hoteli pa so vse tako urediti, kakor da bi vojaki sami zahtevali, da bi se proglasil Lunjevica za kraljevega naslednika. A v teh trenutkih je stopilo nekaj najvišjih oficirjev proti kralju in je od njega zahtevalo, da se naj stvar odloži. Kralj se je tej želji, čeprav jako razžaljen, upeljal. Toda nikakor pa ni na celo stvar pozabil, ni hotel svojega namena opustiti. Sklenil je poslati zastopnike ljudstva, toraj celo takozvano narodno skupščino, da bi ustregla njegovi želji. Toda državni svet, kakor je bil v začetku tega leta v Srbiji, ni bil ni bil tak, da bi bil podpiral te kraljeve namene.

Radi tega je Aleksander v aprilu celo državno upravo spremenil. Najbolj so se spremembe tikale vojske in tega je kralj tako uredil, da je bil njegov in njegove želje popolnoma primeren. Vršile so volitve, katere so, kakor so poročali srbski listi

„sijajno“ izpadle. Ta državni zbor bi bil seveda vse storil, kar bi bil kralj zahteval in njegovo najprvo delo bi gotovo bilo proglasiti lajtnanta Lunjevica za prestolonaslednika. Toda prišlo je drugače!

Stariši kralja Aleksandra so dolgo zaman iskali mlademu kralju neveste. Nobena ga ni hotela imeti. Komaj ko je kralj Aleksander pričel vladati, že so se nekteri nezadovoljneži vzdignili in so ga hoteli iz Srbije izgnati. Ko je kralj Milan to zvedel, sklenil je takoj poiskati za svojega sina primerno nevesto. Seveda je proti temu v začetku delovala kraljica Natalija, boječ se, da bode ona mnogo na svojem ogledu zgubila, ako pride nova kraljica na srbski dvor, toda konečno se je udala želji svojega moža. Kralj Milan je hotel izbrati za svojega sina najprvič hči našega cesarja za ženo. Toda na Dunaju niso o tem hoteli ničesar vedeti. Nato se je obrnil Milan na dvor v Hesenu na Nemškem. Stric dotične princezije je prišel raditega v Belgrad, ker pa tam gotovo ni nič kaj ugodnega pozvedal od dvornih razmer, ni bilo tudi iz te ženitve nič. Milan je potrkal tudi na grškem dvoru, a vse zastonj. Nato si je prizadeval prigovoriti za poredi hčere ogerskih plemenitašev, naj bi ta ali ona vzela njegovega sina za moža. Tudi tukaj ni imel nobenega uspeha. Milan si je sedaj prizadeval prigovoriti nekatere hčeri bogatih Amerikancev k temu zakonu, toda vse zastonj. Nato je toraj začel iskati neveste v daljni Aziji. Neki sorodnik kraljice Natalije, knez Urusov je bil privoljen dati vsojo hčer mlademu kralju. Toda ko je prišel tudi on v Belgrad gledat in pozvedavat, se je takoj odpeljal domov brez vsacega odgovora.

Sedaj so vprašali črnogorskega kneza, ali bi bil on privoljen dati svojo hčer. Tudi ta ni hotel, sploh pa se je v tem času zaročila hči tega kneza s italijanskim prestolonaslednikom. Sedaj sta si prizadevala kralj in kraljica prigovoriti nekatere hčere iz srbskih rodbin, tako na primer hči obersta Konstantinoviča. Tudi tukaj se ni posrečilo.

To brezuspešno iskanje neveste je jako škodovalo ogledu srbske kraljevske hiše. Ta čas je porabila Draga Mašin, da si je vlovila kraljevskega ženina. Draga je bila od Aleksandra mnogo starejša. Ko sta se zaročila, bila je stara 39 let, dočim je kralj imel še le komaj 24 let. Draga je bila iz ugledne srbske hiše in sicer vdova. Njeni prvi mož je bil neki inženier, ki pa je po kratki bolezni kar naenkrat umrl. Nato je postala Draga dvorna spremljevalka kraljice. Ta ženska je kriva cele žalostne usode kralja Aleksandra. Že v svoji mladosti je jako lahkomišelnost živela, tako, da jo je vse po Srbiji poznalo. Ministri so kralja kleče prosili, naj se ne da prigovoriti tej ženski, naj jo pusti, toda vse zastonj. Draga je kar naenkrat raznesla vest, da je z mladim kraljem noseča. Kralj je to verjel in je zahteval od ministrov, da se mu takoj dovoli zakonska zveza z ženo, ki se čuti kot mati bodočega kraljevskega naslednika. Sedaj seveda je imela Draga kralja popolnoma v svojih mrežah. Kraljica Draga je bila jako svojevoljna. Kdor ji ni ugajal, moral je, naj še je imel toliko zaslug,

službo takoj zapustiti, iti v penzijo ali pa v ječo, medtem, ko so njej udane osebe, čeprav niso bile sposobne za višje službe, dobivale vedno in vedno več upliva. Lahko se toraj sprevidi, kako da je prišlo, da ni nihče Drage maral. Za tolike krivde je bil dan sodbe neizogiben. Kdor srbske razmere pozna, temu tudi zadnja revolucija ni prišla nepričakovana. Toda tako zverinskih umorov ni nihče pričakoval in ves pošten svet obsoja grozoviti zločin. Naj bi bili kralja in kraljico iz dežele izgnali, upliv hiše Obrenovičev je bil že itak do skrajne meje podkopen in tako ne bi bil niti prognani kralj niti kraljica Draga nevarna kakemu novemu kralju.

(Konec prihodnjic.)

Spodnje-štajerske novice.

Župnik Murkovič in krst. Molčali smo, misleč, da je župnik Murkovič od svete Barbare v Halozah vsaj mož beseda, to je, da smo ga vsaj spravili tako daleč, da tisto, kar je obljubil, tudi spolni. A vse zastonj! Mi nimamo nikakega sovraštva proti duhovščini, a Murkovičevo postopanje pa zasluži, da pride v svet. Našim bralcem je znano, da smo poročali kako je župnik Murkovič uvedel tako zvano kazen sa vse botre nezakonskih otrok. Po 5 goldinarjev in še več so morale take botre plačati, denar pa je župnik djal v svoj žep. Tako si je vedel Murkovič zadnje leta pomagati in si je marsikateri goldinarček na tak nepošten način zaslužil. Ubogi Haložani že itak tičijo v strašnih stiskah, katere jim je povzročila neusmiljena narava. Prej bogati haloški bregovi so zadnja leta popolnoma osiroteli, ker je uničila trsna uš edini in glavni pridelek tek krajev. Haloško ljudstvo **strada**, in to je istina, čeprav nihče od tega ničesar ne zve, ker so ti trpini preponosni, da bi to svetu naznanjali in potrpežljivo prenašajo svojo nadlogo z upanjem na boljše, bodoče čase. In ravno v tem najhujšem času je nastopil Murkovič in začel iz ljudstva izsiljevati na nepošten način krvavo zaslužene groše, katere so haloški siromaki spravili težko skupaj, med tem ko je marsikateri od njih trpel glad! „Štajerc“ je zvedel od tega in je brez vsacega sovraštva pokazal župnika v pravi luči, ter je poskrbel zato, da je župnik moral dati denar, katerega je iz siromakov izsilil, nazaj. Župnik Murkovič je prišel na dotične dopise v Ptuj in je poplačal v pisarni nekega tukajšnjega odvetnika stroške in položil je tudi denar za vse tiste, kateri so se bili do tedaj pritožili o njegovem umazanem postopanju. Dobro, mi smo si mislili, naj pa bode. Župnik je sicer nepošteno ravnal, toda ker vidimo, da hoče storjeno krivico zopet popraviti, bomo ga pustili v miru. Vrh tega je župnik **prosil** dotičnega odvetnika, naj bi nas ta poprosil, da ne bi prišlo Murkovičevo ime več v „Štajerca“, ker bode on (namreč Murkovič), vse „kazni“, katere je haloškim kmetom naložil, zopet povrnil. Župnik Murkovič je pri tej priložnosti rekel in se zavezal, da bode v nedeljo po tem iz prižnice (kancelna) naznanil, naj pridejo vsi tisti, katerim je naložil „kazni“, k njemu v farovž, ker bodejo tam dobili

denarje nazaj. Mi smo si mislili, dobro tako, siromaki dobijo denar nazaj, a župnik pa itak ni vreden, se več pečamo z njim. Radi tega nismo v našem zadnjem listu o celi stvari ničesar poročali. Toda prišlo je drugače! Murkovič, božji namestnik in župnik sv. Barbare v Halozah je lagal, grozvoito lagal, v tega pa še prav zahrbtno ravnal. Murkovič ni nič oznanil, ne, pri pridigi na dotično nedeljo je groz udrihal po naprednih časopisih, seveda najbolj mišljen na naš list. Nato je pozval k sebi 4 klerikalne činske predstojnike, sestavil si sledečo izjavo in dal od omenjenih predstojnikov podpisati. Predzadnja župnikova presega vse meje, da si upa on to izjavo poslati v Mariborški klerikalni listič, v „Slovenski Gospodarja“. Izjava se glasi tako-le:

Izjava:

»Ker je ptujski časopis «Štajerc» že večkrat napadel na nesramen način našega preč. g. župnika Franca Murkoviča, in ker bi bilo lahko to napadanje povod za nemu mnenju o našem dušnem pastirju, izjavljamo pisani, da najostreje obsojamo in zavračamo ostale pisarje «Štajerca» ter odobrujemo popolnoma postopanje našega čast. gospoda župnika v vsem, posebno pa v t. d. da z nalaganjem kazni za ubožni zaklad odvrta množenje nezakonskih otrok ter tako zabranjujejo naraščaj, proletarijata v tukajšnjih že itak z ubogimi preobloženih občinah.

Sv. Barbara v Halozah, 21. jun. 1903.
Fr. Voglar m. p., obč. predstojnik občine Grusko
Ivan Žuran m. p., občinski predstojnik občine
dišče; Anton Korenjak m. p., obč. predstojnik
občine Sv. Barbara; J. Kelc m. p., obč. predstojnik
občine sv. Elizabeta.»

Da je Murkovič to izjavo sestavil, temu se kakor ne čudimo, saj poznamo tega angeljsko čist poštenjaka, a presenetilo nas je, da so dali št. kmečki občinski predstojniki, o katerih smo prebrani, da imajo vsaj iskrico ljubezni do resnice v svet klerikalnih srcih svoja imena za to vnebovpij krivico! Ne, to ni mogoče, da bi občinski predstojniki odobrvali to izsesanje ubogih Haložanov, to ni mogoče, ne tega nočemo verjeti, da bi Voglar, Žuran, Korenjak in Kelc izjavili s svojimi poštenimi kmečkimi imeni, da jim je prav, ako se izruje in romaških haloških, žuljevih rok težko, pretežko služeni denar. Barbarčani, sodite sami, vprašajte tudi omenjene občinske predstojnike, kaj pomeni župnikove besede „da župnik z nalaganjem kazni ubožni zaklad odvrta množenje nezakonskih otrok ter tako zabranjuje naraščaj proletarijata v tukajšnjih že itak z ubogimi preobloženih občinah.“ Barbarčani, kaj ne, to je nesramno, te besede izraz prave, do dna nečiste klerikalne duše. Murkovič ni nikdar dal omenjenega denarja siromakom, ravno tukaj vprašamo vse Barbarčane, ali je bil med njimi le eden, kateri je kedaj dobil od tega „kmečkega prijatelja“ le en krajcar podpore. Za kaj ubožni zaklad pa je dal Murkovič omenjeni denar? Občinski predstojniki, ki ste gori navedeno cunjeno pisali, ali Vas ne peče vest? Zakaj pa ni hotel dati peti občinski predstojnik, gospodar Krajnc podpisati

Odgovo
Toda c
vpraša
ljivega
v Mari
več, k
Murk
mi vse
jih je
se žup
in raj
tožben
pastirj
kovič
gulil
nas. Ž
storili
bode
da se
M
Napot
sveto
povso
to tu
mestu
bilo c
vili k
sodni
Škofa
tudi,
ljivi
doval
in p
in d
med
pridi
čisto
plan
je p
seboj
tega
„Štaj
pridi
sovr
Škof
pridi
pa t
rovž
dilo
Ne,
ljub
„Fil
Pač
Tod
Bud
„k
P
Ako